

Sygn. akt III U 931/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 25 lipca 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy T. R. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 1 lipca 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 931/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 listopada 2014 r.

Decyzją z dnia 25 lipca 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy T. R. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy w latach od 5 kwietnia 1989 r. do 31 sierpnia 1998 r. w (...) SA w J. tj. 9 lat, 2 miesiące i 20 dni. Na pozostały okres wnioskodawca nie przedstawił świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych na stanowisku spawacza.

Wnioskodawca T. R. w dniu 11 sierpnia 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca. Przez cały okres zatrudnienia w Zakładzie (...) w R., pracował w warunkach szczególnych jako spawacz przy konstrukcjach stalowych. Okoliczność ta została potwierdzona ogólnym świadectwem pracy. Natomiast nigdy nie pracował jako ślusarz. Dodatkowo odwołał się do zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Okresu zatrudnienia w latach od 1 marca 1982 r. do 31 marca 1989 r. w Wojewódzkiej Spółdzielni Usług (...) w P. Zakład (...) w R. (7 lat, 1 miesiąc) wnioskodawca nie potwierdził świadectwem wykonywania pracy

w szczególnych warunkach. Za udowodnione przyjęto jedynie zatrudnienie w (...) SA w J. tj. 9 lat, 2 miesiące i 20 dni.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca przedstawił jedynie zwykłe świadectwa pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. R. urodzony (...) wystąpił w dniu 30 czerwca 2014 r. z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że pozostaje w stosunku pracy. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył świadectwa pracy, w tym Zaświadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) SA z dnia 26 czerwca 2014 r.

Decyzją z dnia 25 lipca 2014 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Organ rentowy nie uwzględnił okresu jego zatrudnienia w warunkach szczególnych w latach od 1 marca 1982 r. do 31 marca 1989 r. w Wojewódzkiej Spółdzielni Usług (...) w P. Zakład (...) w R. (7 lat, 1 miesiąc), gdyż nie przedstawił on świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Natomiast za udowodnione przyjęto wnioskodawcy okresy składkowe w wymiarze 25 lat, 10 miesięcy i 15 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 9 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 30.06.2014 r.

- decyzja odmowna z dn. 25.07.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca T. R. pracę zawodową rozpoczął w Wojewódzkim Zakładzie (...) w R. na stanowisku ślusarza remontowego. Pracował tam od 6 lipca 1972 r. do 6 października 1973 r.

Następnie został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej, którą pełnił od 26 października 1973 r. do 15 października 1975 r. Natomiast od 24 stycznia 1976 r. do 28 lutego 1982 r. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w Ż. jako monter-mechanik silników spalinowych.

W dniu 1 marca 1982 r. został zaś zatrudniony w Wojewódzkiej Spółdzielni Usług (...) w P. Zakładzie (...) w R., na stanowisku spawacza-ślusarza. W tym zatrudnieniu pozostawał do 31 marca 1989 r. Pracował w brygadzie pracującej cały czas w terenie, przede wszystkim przy bieżących remontach mleczarni i zlewni mleka. Ponadto pracował na różnych budowach, głównie przy spawaniu instalacji grzewczych c.o. oraz wodno-kanalizacyjnych i różnych konstrukcji stalowych (wiat, magazynów). Wykonywał wyłącznie prace spawacza przy spawaniu elektrycznym oraz gazowym. Największą budową, na której pracował była budowa Spółdzielni (...) w P. – H.. Praca tam wiązała się ze spawaniem konstrukcji stalowych na wysokości 4-7 metrów o długości elementów po 20 metrów. Z uwagi na posiadane uprawnienia wnioskodawca pracował wyłącznie jako spawacz, nie wykonywał żadnych prac ślusarskich.

Praca w Zakładzie (...) w R. odbywała się w systemie brygadowym i rozdzielona była pomiędzy brygady zatrudniające różnych robotników: monterów wodno-kanalizacyjnych i sanitarno-instalacyjnych, elektryków, murarzy, malarzy oraz spawaczy. Biuro znajdowało się w R., tam też rozdzielano pracę i rozliczano jej wykonanie przez poszczególnych pracowników.

W charakterze spawacza pracował też świadek J. G. (1), natomiast świadek S. B. (1) był zatrudniony jako monter wodno-kanalizacyjny. Często pracowali oni w jednej grupie. Prace spawaczy były rozliczane i sprawdzane przez głównego mechanika. Wynagrodzenie ustalane było według stawki godzinowej w systemie akordowym. W praktyce wysokość pensji zależała od zakresu wykonanych prac (stopnia realizacji umówionego zlecenia) oraz liczby robotników zatrudnionych przy danej pracy.

Równocześnie okazało się, że brak akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Zakładzie (...) w R.. Z informacji Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej w M. z dnia 17 listopada 2014 r. wynika, że wśród przejętej dokumentacji z (...) Spółdzielni (...) w R. nie przekazano akt wnioskodawcy.

Dowód: 1. Akta organu rentowe (emerytalne):

- świadectwo pracy z dn. 3.04.1989 r.

- legitymacja ubezpieczeniowa,

2. Pismo Archiwum z dnia 17.11. (...) k. 19,

3. zeznania świadków:

- S. B. (nagranie rozprawy – 10 min.),

- J. G. (nagranie rozprawy - 19 min.),

4. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy - 28 min.).

Sąd ustalił też, że od 5 kwietnia 1989 r. wnioskodawca pracuje w firmie (...) SA w J.. Jest tam zatrudniony na czas nieokreślony i dotychczas zajmował stanowiska: mechanika, spawacza elektryczno-gazowego, pakowacza, konserwiarza i kierowcy wózka jezdniowego. W okresie od 5 kwietnia 1989 r. do 31 sierpnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym na stanowisku spawacza elektryczno-gazowego.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- Świadcstwo-Zaświadczenie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dn. 20.06.2014 r.

2. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy - 28 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego: emerytalnych i kapitałowych, w tym legitymacji ubezpieczeniowej. Odnosząc się do świadectwa pracy z dnia 3 kwietnia 1989 r. Sąd przyjął, że dokument ten, choć nie odzwierciedla wszystkich informacji, to łącznie z zeznaniami świadków oraz wnioskodawcy, pozwala stwierdzić, że w spornym okresie wnioskodawca pracował wyłącznie jako spawacz.

W rezultacie zebrana przez organ rentowy dokumentacja dopiero wraz z zeznaniami świadków oraz zeznaniami wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy.

Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków: S. B. (1) – montera wodno-kanalizacyjnego w latach 1983-1988 oraz J. G. (1), który jako spawacz pracował w latach 1983-1990. Świadcowie ci opisali strukturę zatrudnienia w Zakładzie (...) w R., wskazali, jakie roboty wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy. Zeznania te łącznie z zeznaniami wnioskodawcy wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są one wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 2013 r. - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury
w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku
o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi
w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub

wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca T. R. występując z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż ukończył 60 lat oraz posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w Wojewódzkiej Spółdzielni Usług (...) w P. Zakładzie (...) w R., gdzie był zatrudniony jako spawacz.

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie. Sąd przyjął bowiem, że wnioskodawca w okresie od 1 marca 1983 r. do 31 marca 1989 r. (7 lat, 1 miesiąc) w Zakładzie (...) w R. pracował w warunkach szczególnych jako spawacz.

Stanowisko spawacza jest wymienione w wykazie stanowisk powołanego na wstępie rozporządzeniu. Spór powstał w związku z brakiem świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Jednakże Sąd przyjął, że ogólne świadectwo pracy oraz wpis w legitymacji ubezpieczeniowej łącznie z zeznaniami świadków i wnioskodawcy wskazują, że pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako spawacz elektryczno-gazowy, nie wykonywał zaś obowiązków mechanika czy ślusarza.

Prace spawacza wymienione są w Wykazie A Dział XIV poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, powołanego na wstępie rozporządzenia odnoszącego się do wszystkich branż, ale też są wymienione

w wykazie A dział XIV, poz. 12 pkt 2 załącznika do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze – spawacz elektryczno-gazowy. Ponadto stanowiska: spawacza elektrycznego i spawacza gazowego wskazano w zał. nr 1 do uchwały Nr 16/83 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 27 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w zakładach pracy spółdzielczości mleczarskiej – Dział XIV, poz. 12 pkt 1 i 2.

W orzecznictwie podnosi się, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012 r., III AUa 1797/11, LEX nr 1130404).

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków

i stron. Zdaniem Sądu Okręgowego istotny w sprawie okazał się rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, który pracował jako spawacz.

Rozstrzygając kwestię spornego okresu zatrudnienia, Sąd przyjął, łącznie z uwzględnionym przez organ rentowy okresem pracy w zakładach (...) SA w J., że wnioskodawca wykazał ponad 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, przypadający przed 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury począwszy od dnia 1 lipca 2014 r. tj. osiągnięcia wieku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i ich ocena w kontekście dowodów z dokumentów) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku z uzasadnieniem proszę doręczyć:

- pełnomocnikowi ZUS O/R. J. D..

2. K.. 14 dni.

P., 16 grudnia 2014 r.